

FIGENBLADET

– BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE

April 2013
nr. 63

Mellem forbud og frihed

Den religiøse omskærelse er oppe til debat. *FigenBladet* undersøger, om et forbud overhovedet er muligt i et land med religionsfrihed

Manden bag Christfulness

Interview med Ole Skjerbæk Madsen om hans liv og arbejde med kristendom, spiritualitet og konceptet Christfulness

Senmoderne skriftemål

Flere cykelryttere har siddet i den offentlige dopingskrifttestol. *FigenBladet* ser på fænomenet sammen med Marianne Quortrup Fibiger

INDHOLD

NYHEDER

- 3 | Ud af kælderens og ind i moskéen
Ikke nogen Moder Teresa
Dresscode vækker opsigt
- 4 | Pave af en anden verden
- 5 | Senmoderne skriftemål
- 6 | Den paradoksale frihed

KLUMMEN

- 6 | I religionslighedens Danmark

INTERVIEW

- 8 | Manden bag Christfulness

INFORMATION

- 10 | Kapsejlads
Ansøgning til pastoralseminariet
- 11 | Seminar: Opgør! Løgstrup og Kierkegaard
Skriv en filmomtale
- 12 | Frokostseminar: Spiritualitet i en aarhusiansk kontekst
Præsentation: Grundtvig Centeret
- 13 | Leder
Filmomtale: Smagen af rust og ben

KRONIKKEN

- 14 | Kronik: I begyndelsen var heteroseksualiteten?

BOGANMELDELSER

- 16 | Selvrealiseret frelse
- 17 | Kristendom, historie, demokrati

REJSEBREV

- 18 | Italien uden for sæsonen

UNDERHOLDNING

- 19 | Jesu død blot et ildebefindende
FigenBladet spørger

KALENDER

- 20 | Spændende arrangementer

FIGENBLADET

Redaktionslokale:

Bygn. 1453, lok. 214

Postadresse:

FigenBladet
Institut for Kultur
og Samfund
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Aarhus C

Telefon: 8716 0527

Mail: figenbla@teo.au.dk

REDAKTION PÅ FIGENBLADET NR. 63 | 2013

Ansvarshavende chefredaktør:

stud.theol. Sophie Lønne Hundebøll sophieloenne@hotmail.com | 60387986

Redaktionschef:

stud.theol. Kirstine Rasmussen efteraarsbarn@gmail.com | 26854750

Redaktionsmedlemmer:

stud.theol. Johanne Nørtoft Thomsen johannenoertoft@hotmail.com

stud.mag. Thomas Hoff thom.h07@gmail.com

stud.theol. Lasse B. Madsen lassebmdsen@hotmail.com

stud.mag. Ninna Maria Kiel Revsbech ninnamkr@gmail.com

stud. theol. Marie Bohn Olsen mariebohnolsen@gmail.com

Redigering af bladet er afsluttet

17. april 2013

FigenBladet 64 | 2013

Udkommer 20. september 2013

Deadline 1. september 2013

FigenBladet kan ikke tages til indtægt for holdninger, der kommer til udtryk på bladets debatsider. Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæg.

ISSN: 16029976

Ud af kælderens og ind i moskéen

FOTO | ARKIV

ORD | MARIE BOHN OLSEN

Mange steder i Danmark foregår den ugentlige fredagsbøn i moskéer, der er blevet indrettet i lejligheder og nedlagte fabriksbygninger. Men for beboerne på det ydre Nørrebro i København kommer det til at ændre sig, når de snart bliver naboer til Danmarks første formålsbyggede moské. Det er Johannsen Arkitekter i Vejle, der har tegnet bygningen, som ud over moskéen indeholder et kulturhus og en 20 meter høj minaret. Det store projekt, som Dansk Islamisk

Råd står bag, er finansieret af en donation på 100 millioner kroner fra den mellemøstlige stat Qatar. Dette har vakt bekymring flere steder, blandt andet hos De Konservative i Københavns Borgerrepræsentation, der stemte imod moskéen. Ifølge Kristeligt Dagblad kalder talsmanden for Islamisk Trossamfund, Imran Shah, dog opførelsen af moskéen et "fremskridt" og udtaler, at byggeriet viser, at »der er et reelt behov for at opføre et Guds hus for muslimer i andet end kældre og baggårde.«

Ikke nogen Moder Teresa

ORD | SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL

Nonnen Moder Teresa, født Agnes Gonxha Bojaxhiu, blev verdenskendt for sin indsats i arbejdet med fattige i Indien og for grundlæggelsen af flere velgørhedsorganisationer. Ifølge tre forskere fra universiteterne i Montreal og Ottawa, var den tilsyneladende så uselviske nonne dog slet ikke så god. I en pressemeddelelse skriver forskerne blandt andet, at de plejehjem, som Moder Teresa havde oprettet for fattige

syge og døende, var meget mangelfulde i forhold til hygiejne, omsorg og medicinsk behandling, på trods af at Mother Theresa's Foundation havde millioner af indsamlede dollars, med hvilke de kunne have skabt ordentlige forhold. Manglen på omsorg kæder de canadiske forskere sammen med Moder Teresas udtalelse om, at der "(...) er noget smukt ved at se de fattige acceptere deres lod, ligesom Kristi passion. Verden vinder meget ved deres

lidelse." Forskerne nævner i samme åndedrag, at da Moder Teresa selv skulle dø, modtog hun behandling på et moderne amerikansk hospital. På trods af flere graverende forhold ved den nu saligkårede nonnes virke, konkluderer de tre forskere, at hvis myten om moder Teresa har haft en positiv indvirkning i forhold til humanitære indsatser, er der alligevel grund til at glæde sig.

Dresscode vækker opsigt

ORD | NINNA M. K. REVSBECH

I en by som New York med fingeren på pulsen og højt til loftet, skulle man ikke tro, at folks påklædning kunne føre problemer med sig. I visse ortodokse jødiske butikker i bydelen Brooklyn, opfordres kunderne via skiltning til at gå uden om butikken, hvis ikke de er tilpas påklædt. At være tilpas påklædt indebærer ifølge butiksejerne, at både arme, ben og hals er tildækket. Det har ifølge Kristeligt Dagblad fået kommissionen for menneskerettigheder

i New York City til at lægge sag an mod disse ortodokse butiksejere, da de mener, de bryder med loven og menneskerettighederne. Samtidig anklages butiksejerne også for at være kønsdiskriminerende. Ifølge Devora Allon, talsmand for de jødiske butikker, er det dog en anklage uden hold. »Ingen kunde er nogensinde blevet nægtet betjening i forretningerne på baggrund af, hvad han eller hun havde på af tøj« siger hun til Religion News Service.

FOTO | PRIVAT

Pave af en anden verden

En ny pave er fundet efter Benedikt XVI's abdikation. Konklavet blev kortere end forventet, og efter blot halvanden dag steg den hvide røg op fra skorstenen i Det Sixtinske Kapel. *FigenBladet har taget et nærmere kig på den nyudnævnte Pave Frans.*

GRAFIK | ARKIV

Valget af den nyudnævnte pave Frans kan ses som udtryk for den katolske kirkes erkendelse af sin globale status.

ORD | KIRSTINE RASMUSSEN

Paveembedet bestrides nu af den forhenværende ærkebiskop af Buenos Aires, den 76-årige, Jorge Mario Bergoglio. Den nye pave har med navnet Frans valgt et navn med stor signalværdi. Navnet refererer til den katolske helgen Frans af Assisi, et eksempel på fred, ydmyghed og askese. Informationschef ved den katolske kirke i Danmark, Niels Messerschmidt, forklarer til *FigenBladet*: »Pave Frans har med sine foreløbige udtalelser og gennem sin spartanske livsførelse lagt op til en kursændring i kirken mod større vægt på social ansvarlighed,

solidaritet og bøn.«

AF EN ANDEN VERDEN

Pave Frans er den første pave i mere end tusind år, der ikke er fra Europa. Ph.d theol. og forskningsassistent på teologi, Jakob Egeris Thorsen, ser udnævnelsen som et udtryk for, at den katolske kirke har erkendt sin globale status: »Næsten halvdelen af verdens katolikker bor i Latin- og Sydamerika, så det er et klart udtryk for en anerkendelse af 'det globale syd.« Benedikt XVI's

abdikation kan ifølge Jakob Egeris Thorsen skyldes, at den nuværende pave emeritus stod afmægtig over for Vatikanets administrative apparat, kurien. Her mener Jakob Egeris Thorsen at kunne se en fordel hos pave Frans: »Jeg mener også, at man har valgt en ældre kandidat, som har vist handle- og oprydningskraft i Buenos Aires. Jorge Mario Bergoglio har sin egen stil, som er ydmyg og ligefrem, men også stædig og viljestærkt. Derfor kan han måske få ryddet op i administrationen.«

EMBEDE MED UDFORDRINGER

Den katolske kirke har de seneste

år været i modgang med de mange overgrebskandaler og en stigende polarisering mellem liberale og konservative katolikker. Jakob Egeris Thorsen mener, der er god mulighed for, at pave Frans kan vende skuden: »Han markerer et nyt kapitel i kirken, hvor besindelsen på det væsentlige, forkyndelsen af frelsen til verden, atter er kommet i centrum. Det faktum, at Bergoglio er socialkonservativ, gør, at han kan appellere bredt til alle fløje i kirken.« Den nye pave står også overfor en del udfordringer i fremtiden, og her peger Niels Messerschmidt på, at der er nødvendigt at reformere kurien, ligesom en styrkelse af evangeliseringen er nødvendig: »Kirken skal vise, at det kristne budskab også har relevans for det moderne og sekulære menneske. Som hyrde for den katolske kirke skal paven også nå ud til de katolikker, som har vendt kirken ryggen på grund af overgrebskandalerne eller dens standpunkter i forhold til for eksempel homoseksuelle ægteskaber, prævention og abort.« Jakob Egeris Thorsen er enig i, at der skal reformeres. Men han er kritisk. »Med pavens konservative grundtone kan man frygte, at han viger tilbage for nødvendige reformer og debatter, som for eksempel kunne være spørgsmålet om cølibat for alle præster, der har resulteret i katastrofal præstemangel,« forklarer han og påpeger, at det er på tide at give kvinder mere plads i ledende råd og ledende positioner i kirken, men at diskussionen om kvindelige præster er udelukket, da det endnu er for kontroversielt. Niels Messerschmidt og Jakob Egeris Thorsen er ydermere enige om, at fremtidens katolske kirke med Pave Frans I bliver en mere missionerende og forkyndende kirke. Niels Messerschmidt runder af: »Jeg tror, at vi vil se en kirke, der vil række mere ud mod omverdenen end tidligere; en mere evangeliserende kirke, der søger tilbage til sine rødder.«

Senmoderne skriftemål

Mediernes dækning af den seneste tids dopingindrømmelser med Lance Armstrong og senest Rolf Sørensen i centrum har været båret af en religiøs retorik, der har givet seancerne form af en offentlig skriftestol. FigenBladet har med hjælp fra Marianne Qvortrup Fibiger undersøgt fænomenet.

ORD | THOMAS HOFF

Da den syvdobbelte vinder af Tour de France, Lance Armstrong, i januar stillede op til et interview hos den amerikanske talkshowvært Oprah Winfrey, i hvilket han bekendte sit årelange dopingmisbrug, bar interviewet, såvel som den efterfølgende mediedækning heraf, præg af religiøst skriftemål. Dopingindrømmelsen er blot én af mange, og i pressedækningen har det fyget med ord som 'dopingsynder', 'anger' og 'bodsgang'. Når den religiøse retorik har vundet indpas i mediernes dækning af dopingindrømmelser, kan det ifølge Lektor i religionsvidenskab ved Aarhus Universitet, Marianne Qvortrup Fibiger, være fordi, den markerer det helt særlige betydningsrum, som medierne søger at skrive begivenhederne ind i: »Den religiøse begrebsbrug adskiller sig fra dagligdagsudtalelser, og den sigter mod, at begivenheden indskrives i et rum af større betydning,« udtaler hun til *FigenBladet*. »Det religiøse sprog skaber bestemte konnotationer hos læseren og markerer, at begivenheden skal anskues som noget særligt betydningsfuldt. Bruges det i alle sammenhænge, kan det dog blive fladt,« fortæller hun og henviser til karmabegrebet, der er blevet et hverdagsord med en anden betydning end den oprindelige.

DEN TILGIVENDE OFFENTLIGHED

Den religiøse begrebsbrug kan ifølge Marianne Qvortrup Fibiger desuden begrundes med, at den offentlige person derved bedre kan nærme sig en tilgivelse: »Man er tættere på tilgivelsen, når man anvender de rigtige ord og det rette begrebsapparat. Med en brug af angerbegrebet, som vi kender fra kristendommen, danner det religiøse sprog rammen om noget, der ligger udover og bør tages mere alvorligt end det hverdagsagtige. Dette kan bevirke, at en tilgivelse i højere grad virker på sin plads, end hvis blot en offentlig person havde undskyldt,«

fortæller hun. Særligt for de mange dopingindrømmelser gælder det dog ifølge Marianne Qvortrup Fibiger, at hverken Gud eller præsten længere er i rollen som den tilgivende part. Det er derimod offentligheden: »I forbindelse med en dopingindrømmelse angrer en cykelrytter ikke over for en transcendent kraft, men over for de tilhængere, der altid har troet på ham, og det er dem, der indtager den tilgivende parts rolle,« forklarer Marianne Qvortrup Fibiger og tilføjer, at dette kan hænge sammen med, at man som sportsmand ikke blot repræsenterer sig selv, men et større fællesskab: »Ligesom religion er sport et fællesskabskonstituerende fænomen, og som sportsmand repræsenterer man derfor ikke blot sig selv, men hele nationen,« pointerer hun. »Det har til alle tider været forbundet med dét at være rollemodel, at man repræsenterer andre end sig selv. I takt med at sport fylder mere og mere, ser vi derfor også en tendens til, at professionelle

sportsfolk i stigende grad ansætter kommunikationsekspertes.«

EN MEDIEPRODUCERET VIRKELIGHED

Det kan ifølge Marianne Qvortrup overvejes, om den stigende tendens til religiøst sprogbrug i sportsjournalistikken kan være en konsekvens af den medieproducerede virkelighed, vi lever i, hvor grænserne mellem offentlig- og privatsfære har rykket sig i forhold til tidligere. Særligt for rollemodeller, hvis privatsfære er blevet væsentligt indskrænket, virker den religiøse sprogbrug derfor prægnant i forbindelse med en offentlig undskyldning: »Vi forventer, at rollemodeller opfører sig på en bestemt måde hele tiden, og når vores forventninger ikke opfyldes, og en offentlig person således må indtage den undskyldende rolle, kan religiøse termer virke effektive på en større offentlighed, der afkræver rollemodellen en særlig og eftertrykkelig undskyldning.«

»Den religiøse begrebsbrug adskiller sig fra dagligdagsudtalelser, og den sigter mod, at begivenheden indskrives i et rum af større betydning,« forklarer Marianne Qvortrup Fibiger.

RED. | SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL

Den paradoksale frihed

I den seneste tid er debatten om retten til omskærelse endnu engang blevet aktuel. Fra medicinsk og etisk side argumenteres der for at indføre et forbud mod dette indgreb. Men er et forbud mod religiøs omskærelse i Danmark overhovedet muligt?

ORD | JOHANNE NØRTOFT THOMSEN
 Debatten om omskærelse er i den seneste tid blusset op igen. Diskussionen begyndte, da en sammenslutning af amerikanske børnelæger udmeldte, at omskærelse af spædbørn var en helbredsmæssig fordel, der blandt andet beskytter mod kønssygdomme, heriblandt HIV. Som modsvar gik 38 europæiske læger sammen om en artikel, offentliggjort i det medicinske tidsskrift for amerikanske børnelæger, Pediatrics, hvori de afviser, at omskærelse kan have helbredsmæssige fordele for barnet. I artiklen argumenteres der ud fra en undersøgelse af de omskårne drenge, og dét, der adskiller undersøgelsen fra tidligere, er, at der denne gang er tal på hvor mange, der får mén af omskærelsen. Undersøgelsen viste, at mellem 2 og 5 % af de omskårne får problemer senere i livet. De europæiske læger argumenterer også for, at det er i strid med lægeetikken at omskære små drengebørn, da man til et indgreb som dette i alle andre tilfælde ville skulle indhente et samtykke fra patienten. Som resultat af artiklen drejer debatten

sig nu om, hvorvidt man fra statens side skal indføre et forbud mod religiøs omskærelse og dermed sikre individets selvbestemmelse, eller om omskærelse hører under religionsfriheden og dermed ikke kan røres.

TO LEJRE

Debatten har to sider: den medicinske og den religiøse. Rent medicinsk vejer argumentet om komplikationer og patientens eget samtykke tungt. Overlæge ved Statens Seruminstitut og professor ved Sexologisk Forskningscenter på Aalborg Universitet, Morten Frisch, var en af de 38 europæiske læger, der underskrev artiklen, og han siger i et interview til Kristeligt Dagblad, at religiøs omskærelse ikke nødvendigvis skal forbydes, men at omskærelsen først skal foregå, når drengen er gammel nok til at vælge det til: »Der er tale om et overgreb på et værgeløst menneske. Det er forbudt ved lov at lave selv den mindste tatovering på børn, men man må stadig gerne bortoperere en ekstremt følsom del af drenges kønsorganer,« siger Morten Frisch og forklarer

uddybende: »Det er dybt irrationelt og opretholdes kun, fordi ingen politikere orker at tage konflikten med de grupper, som foretager drengeomskærelse.« På den religiøse side vejer argumentet om den religiøse identitet og tilhørsforholdet tungt, forklarer Marianne Schleicher, lektor i judaistik på

Aarhus Universitet til *FigenBladet*: »Inden for jødedommen er man født jøde og arver religionen gennem sin jødiske mor. Derfor er det religiøse tilhørsforhold ikke noget, man vælger til, modsat praksis i kristendommen. For traditionelle jøder virker det derfor ikke logisk, at omskærelsen, der på fundamentale markerer det jødiske tilhørsforhold for drengebørn og mænd, skulle være et spørgsmål om tilvalg.«

RITUALET S OPRINDELSE

Påbuddet om omskærelse inden for jødedommen beskrives i 1. mosebog 17,7, og indgrebet skal ifølge jødisk tradition udføres, når drengen er 8 dage gammel. Ritualer er et symbol på den pagt, der indgås mellem Gud og Abraham; Gud vil gøre Abrahams slægt talrig, og Abraham skal til gengæld sørge for at få hele sit hus og sin slægt omskåret. Jøderne ser sig selv som direkte efterkommere af Abraham, og derfor må alle mandlihr jøder også lade sig omskære. Marianne Schleicher fortæller: »I jødedommen er man forpligtet på den skriftlige Tora, de fem Mosebøger, men også i høj grad på den mundtligt overleverede Tora, blandt andet den babylonske Talmud. Både i den skriftlige og mundtlige Tora står omskærelsen beskrevet,« siger hun og fortsætter: »Dog er der i dag lagt større vægt på omskærelsen som et etnisk identitetstegn end et religiøst tegn.« Heri er overrabbiner i Mosaik Trossamfund, Bent Lexner, enig og uddyber til *FigenBladet*: »Omskærelsesritualet har, som jeg ser det, to funktioner: den religiøse, hvor man som jøde overholder dét, der står i Toraen, og derudover fungerer det som et tydeligt identitetstegn blandt jøder,« siger han og påpeger: »Selv sekulære jøder, der ikke overholder mange af jødedommens andre regler, overholder omskærelsen. Det er et meget

FOTO | LASSE B. MADSEN

I religionslighedens Danmark

AF LARS AHLIN

Forestil dig et Danmark, som ikke kun har religionsfrihed, men også religionslighed. Her ville Folkekirken være nødt til at sende en ansøgning til Social- og Integrationsministeriet om at blive godkendt som trossamfund. Når ansøgningen var indkommet, ville den gå videre til Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund.

FOTO | MEDIAEDELINGEN MOESGAARD

betydningsfuldt ritual, der er med til at samle jøderne som et folk.«

FORBUDETS PROBLEMATIK

Hvad ville et forbud mod omskærelse medføre? For overrabbiner Bent Lexner er det meget enkelt: »Vi vil forsøge at bekæmpe ethvert forbud mod omskærelse, da det er vores religiøse rettighed at gøre det. Det vil være afslutningen på jødernes tilstedeværelse i Danmark at indføre et forbud, da det ville være det samme som at sige, at vi ikke må være her.« Et forbud vil altså kunne ses som en udvisning, og politikernes manglende initiativ i forhold til et forbud kan være et resultat af dette. Professor i religionsvidenskab og teologi i Gammel Testamente, Hans Jørgen Lundager, siger til *FigenBladet*: »Uden at spille 'holocaustkortet', så vil det kunne ses som en ny forfølgelse af jøderne at forbyde et så grundlæggende ritual, der nødvendigvis fordriver dem fra landet.« Marianne Schleicher uddyber umuligheden i at forbyde det religiøse ritual: »Hvis man i Danmark melder ud, at man forbyder omskærelse, hvilket jo vil ramme både jøder og muslimer, så vil budskabet være, at jødedommen og islam er uoplyste religioner, der ikke er velkomne i landet.«

DEN KOLLEKTIVE RELIGIONSFRIHED

Ifølge overlæge Morten Frisch skal vi i Danmark lade være med at se det som en nødvendighed at foretage et sådant indgreb,

som omskærelse på spædbørn er. Han udtaler til *Kristeligt Dagblad*: "Generelt skal vi selvfølgelig lade forældrene beslutte de allerfleste ting på deres børns vegne. Men vi har også et princip om, at ethvert menneske har sine ukrænkelige individuelle rettigheder. Omskærelse skal vente, til drengen er voksen og selv kan beslutte, om han vil omskæres." Heri tager Morten Frisch fejl, mener Marianne Schleicher: »Det er vores kristne fortolkning, at man kan vente med at tage stilling til religionen, men sådan fungerer det ikke inden for jødedommen.« siger hun og fortsætter: »Vi skal på den ene side passe på, at vi ikke trækker vores egne frihedsidealer ned over hovedet på de mennesker, der er anderledes tænkende end os selv. I sidste ende kan vi komme til at fremstå som meget snæversynede i forsøget på at tilgodese det enkelte menneskes frihed. På den anden side kan man ikke komme uden om, at mén blandt 2 til 5 % omskårne fører til spørgsmålet om, hvorvidt man som udenforstående har pligt til at gribe ind og forsøge at forhindre sådanne mén. Det er et sandt etisk dilemma uden noget enkelt svar.« Det af lægerne fremførte forslag om forbud mod omskærelse har ikke været taget op i Folketinget, på trods af at der rent politisk tegner sig et flertal for forslaget.

Ifølge udvalgets retningslinjer opfyldes uden problemer kravene om både en fast organisation, tilstrækkeligt antal medlemmer (omtrent 90 % af alle danskere med dansk oprindelse er jo medlemmer) og en uddannelse af præster (omend denne varetages af universiteterne i København og Århus). "Trossamfund" skal ifølge retningslinjerne forstås som "en sammenslutning (...) hvis primære formål er gudsdyrkelse (kult) efter en nærmere udformet lære og ritus". I retningslinjerne er det endvidere eksplicit udtalt, at et trossamfund skal have et mindste antal medlemmer for at blive godkendt. En udtalt forudsætning må her være, at de, der tæller som medlemmer, tager troen og kulten alvorligt.

Kulten er helt klart noget, som folkekirkens medlemmer er meget lidt optaget af. Mange deltager aldrig i de centrale kulter, søndagsgudstjenesten og fejringen af nadver, og flertallet tilskriver dem lille betydning. Det er imidlertid forholdsvis vigtigt for medlemmerne, at man har mulighed for at bruge kirken til begravelser, dåb og vielser. Flertallet lægger dog ikke nogen religiøs betydning i disse ritualer. Man mener heller ikke, at kirken skal bruge sine resurser til at udbrede troen og ikke heller til at vedligeholde den jævnlige gentagne kult, søndagsgudstjenesten. I stedet ønsker man, at kirken skal håndhæve noget, som også helt sekulære organisationer arbejder med, nemlig hjælpearbejde, nationalt og internationalt.

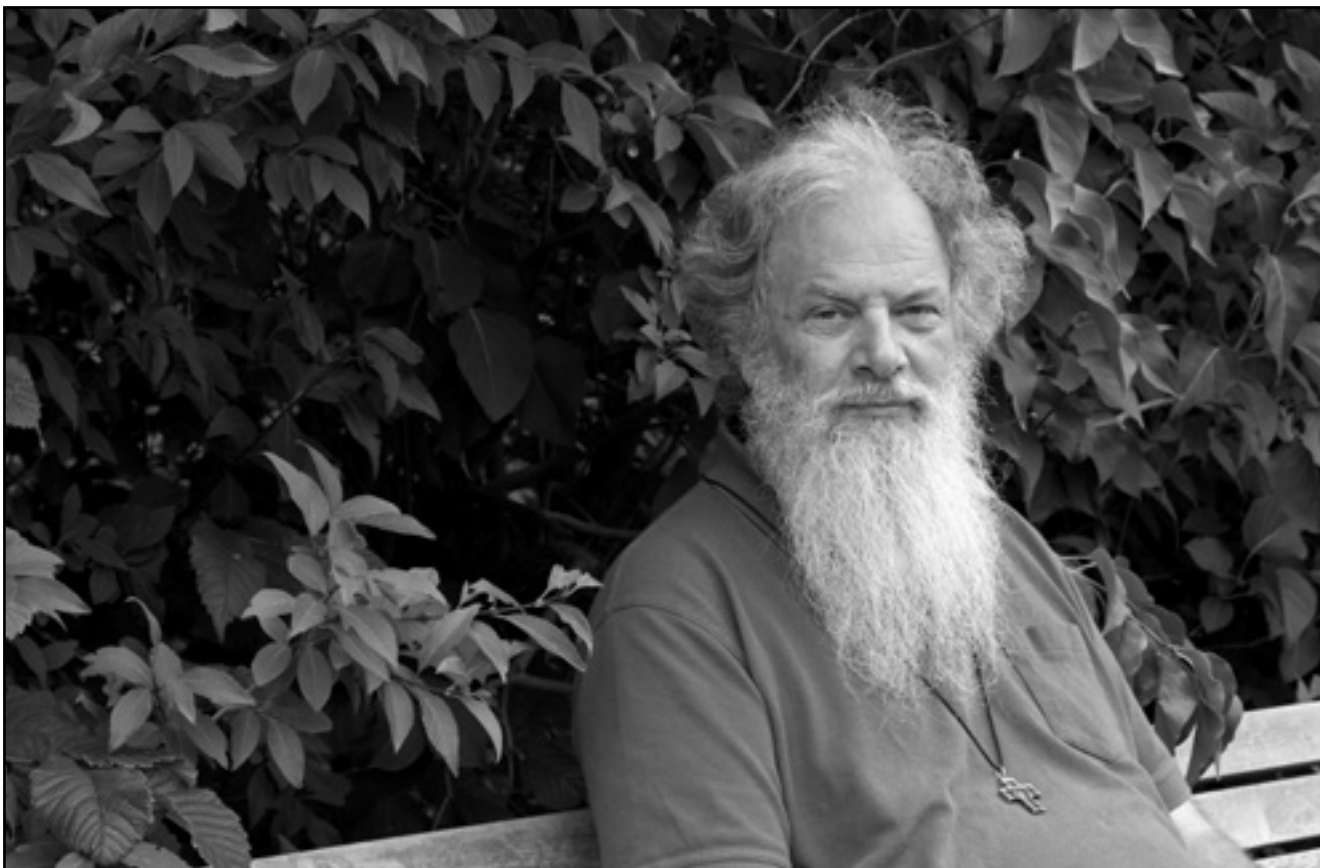
Er det muligt at sige, at Folkekirken som sammenslutning har kulten som sit primære formål, hvis det ikke er, hvad dets medlemmer ser som kirkens primære opgave? Er Folkekirken at betragte som et trossamfund?

Note. Data om danskernes holdninger er hentet fra RAMP (Religious And Moral Pluralism) fra 1998.

Manden bag Christfulness

Udover at være missionspræst i Areopagos, tidligere kendt som Den nordisk kristne Buddhistmission, og leder af den åndelige organisation "I Mesterens Lys" er han også forfatter til en bog om Christfulness – en kristen pendant til mindfulness. FigenBladet har talt med Ole Skjerbæk Madsen om bogen og om trangen til det åndelige.

FOTO | PRIVAT

Ole Skjerbæk Madsen arbejder med at kombinere kristendom med østens spiritualitet og åndelighed. Et felt, som han mener at mange kristne folkekirkegængere er blevet mere åbne for, og som i stigende grad efterlyses i Folkekirken.

ORD | NINNA M. K. REVSBECH

Den åndelige praksis Christfulness blev for første gang introduceret af Ole Skjerbæk Madsen på messen Mystikkens Univers i november 2011. På trods af meditationsformens korte levetid er der udvist stor interesse for Christfulness – også blandt præstekolleger. »Jeg oplever, at der for nogle kristne er et behov for at finde en indre ro, så det ikke alt sammen ender i aktiviteter. Der er mange åndeligt søgende mennesker, der oplever, at kirken ikke har et sprogbrug for åndelig erfaring, og det får dem til at gå igen. Hvis kirken skal være autentisk og budskabet skal stå til troende, så må kirken have en praksis

for det, den siger, den tror.«

VEJEN FREM

Kristendommen har aldrig været fremmed for Ole Skjerbæk Madsen, der er vokset op i en kristen familie med en far, der var organist. Selv troede han dog først, at det var historiefaget, han skulle beskæftige sig med, men efter bibelundervisning på en ungdomslejr i Tyskland inden det sidste år på gymnasiet, fandt han hurtigt ud af, at det var teologien, der skulle optage hans studietid. Dog var vejen til præstegerningen for Ole Skjerbæk Madsen endnu ikke banet, for undervejs i studiet blev han og en studiekammerat

på foranledning af en underviser optaget af at studere koptisk. Dette førte de to til Egypten, hvor mødet med den koptiske kirke og særligt dens liturgi fik afgørende betydning for Ole Skjerbæk Madsens fremtid. »På det tidspunkt, hvor jeg studerede teologi, var afmytologisering af kristendommen på mode i Danmark. Da jeg rejste til Egypten for at studere den koptiske kirke, oplevede jeg mennesker, der var besat af ånder, blive gjort fri, syge folk blive helbredt, og folk med åbenbaringsgaver se ting, der ellers var skjulte. Oplevelsen af denne nye virkelighed kædet sammen med en rig liturgi satte noget i gang i mig, som

gjorde, at jeg fik lyst til at arbejde med gudstjenestefornyelse i Danmark.« Selv om det i første omgang var forskningen og liturgihistorien, han interesserede sig for, blev længslen efter en fornyelse af kirken ved med at følge ham. Denne længsel blev mødt gennem det, Ole Skjerbæk Madsen beskriver som en karismatisk fornyelse: »I 1973 blev jeg i pinsekirkelig forsamling døbt med Helligånden. Det vil sige, at Helligånden blev modtaget som en gave og kraft, og at jeg f.eks. begyndte at tale i tunger,« fortæller Ole Skjerbæk Madsen og fortsætter: »Det var den personlige oplevelse af Helligånden, der som kraft og inspirator for bøn og helbredelse gjorde, at jeg lagde drømmen om at gå en forskervej bag mig, og jeg besluttede mig for at blive præst.«

PRÆSTEGERNINGEN

Ole Skjerbæk Madsen blev efter endt uddannelse ansat som folkekirkepræst i 1975 i Vigerslev kirke i Valby og siden 1981 i Betlehemskirken på Nørrebro i København. Her havde han stor succes med at indføre nye traditioner, der fik flere i kirke. »I slutningen af 1970'erne havde man, lige som nu, en række kirkelukninger, hvor også lukningen af Betlehemskirken var på tale. Dengang var der under 10 personer, som kom til gudstjeneste om søndagen, hvoraf koret udgjorde en del af det tal. Men kirken blev stående, og jeg overtog præsteembedet. Det var en spændende opgave at skulle opbygge kirken fra grunden, særligt fordi vi ikke var bundet op på en masse traditioner,« fortæller Ole Skjerbæk Madsen til *FigenBladet*. Succesen med genoprejsningen af kirken var stor, så stor at menighedsrådet omkring 1990 besluttede at ansætte en præst mere, som de selv lønnede – og som endnu er ansat. I år 2000 blev Ole Skjerbæk Madsen ansat i

Areopagos, blandt andet på grund af sin store åndelige interesse. Areopagos, der tidligere kendtes som Buddhistmissionen, er en norsk, kristen organisation med afdelinger i Danmark og Kina, som har til formål at sprede evangeliets budskab til særligt den østlige verden. Ole Skjerbæk Madsen forklarer nærmere: »Areopagos var et sted i Athen, hvor filosofferne mødtes og diskuterede, og hvor også Paulus, i Apostlenes Gerninger dukker op. Paulus finder tilknytningspunkter i den stoiske filosofi og udlægger deraf sit budskab. Den dialogiske arbejdsform er også den, vi i Areopagos arbejder ud fra, og derfor valgte vi det navn,« siger Ole Skjerbæk Madsen. Han havde forinden, i 1995, etableret den åndelige organisation kaldet I Mesterens Lys, der ifølge Areopagos' hjemmeside har til formål "at bygge bro mellem kirken og åndeligt søgende mennesker". Denne praksis kom efter hans ansættelse til at fungere som en del af Areopagos' praksisser. Det er inden for dette felt, Ole Skjerbæk Madsen har arbejdet med at kombinere kristendom med østens spiritualitet og åndelighed. Et felt, som han mener, mange kristne folkekirkegængere er blevet mere åbne for og som i stigende grad efterlyses i Folkekirken.

KRISTEN SPIRITUALITET

Et af formålene med at skabe Christfulness var at tilføje en transcendent dimension til mindfulness. »Det er i virkeligheden meget enkelt,« fortæller Ole Skjerbæk Madsen. »Christfulness er dybest set bare kristen trospraksis formuleret ind i en sammenhæng, hvor mindfulness og andre østligt prægede meditationsformer gør sig gældende,« siger han og

Ole Skjerbæk Madsen har netop udgivet en bog om den kristne meditationspraksis Christfulness.

fortsætter: »Meget forenklet kan man sige, at hvor det buddhistiske menneskesyn betragter menneskesket som ren bevidsthed, betragter det kristne mennesket som et relationelt individ, en person. Christfulness har fokus på, at man som person skal hvile i sig selv, men samtidig være bevidst om, at der er noget andet og større til. Den buddhistiske meditations ideal er at rense bevidstheden for enhver form for dualisme, så der opnås en ren tilstand af bevidsthed, også kaldet nirvana. Den kristne meditations ideal er at opnå et fællesskab med Gud og at blive fri til at kunne tjene medmennesket.« Selvom Christfulness på flere måder minder om mindfulness, kan det ifølge Ole Skjerbæk Madsen for mange kristne føles som et overgreb, når de møder mindfulnesskurser for eksempel på arbejdspladsen, hvor det i dag er særligt udbredt. »For kristne eller andre religiøse folk, er spiritualitet ikke et neutralt begreb, uanset hvor sekulariseret det så end fremstilles. Derfor kan det være godt med dette kristne alternativ.«

Den stolte tradition Kapsejladsen fortsætter torsdag d. 25. april.

I år er Monte Carlo fra P3 konferenciens, når blandt andre HUMBUG, idræt og TÅGEKAMMERET skal dyste om Det Gyldne Bækken! Kom og mærk livet, glæden og øllet pulserer i årene.

Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse Pastoralseminarium og efteruddannelse

Fristen for **ansøgning om optagelse** på Pastoralseminariet i efteråret 2013 (*semesterstart den 19. august*) er den **15. maj 2013**.

Der gøres opmærksom på, at afsluttet kandidateksamen er en forudsætning for at deltage i Pastoralseminariets undervisning.

Elektronisk tilmelding via hjemmesiden www.praesteuddannelse.dk

Pastoralseminariet kan kontaktes på telefon 86 13 85 88 (mandag til torsdag 9.00 - 15.00, fredag 9.00 - 12.00) eller e-mail: pastoralsem.aar@km.dk

*Folkekirkens Institut for
Præsteuddannelse,
Pastoralseminarium og
efteruddannelse
Skt. Markus Kirkeplads 1, 1.,
8000 Aarhus C*

OPGØR!

LØGSTRUP OG KIERKEGAARD

Tværfagligt seminar

Fredag den 3. maj

kl. 10.00-16.00

Tåsingegade 3

Bygn. 1441, aud. 1

I anledning af Forlaget Klims nyudgivelse af K.E. Løgstrups værker *Opgør med Kierkegaard* og *Kierkegaards og Heideggers eksistensanalyse og dens forhold til forkyndelsen* indbydes alle interesserede til et tværfagligt seminar. En række nordiske forskere vil give et indblik i Løgstrups tænkning i forhold til Kierkegaard og Heidegger. Seminaret, der er gratis, er åbent for alle interesserede og kræver ikke forhåndstilmelding. Det er tilrettelagt i et samarbejde mellem Løgstrup Arkivet ved Teologi, Idéhistorie og Forlaget Klim. Løgstrup Bibliotekets udgivelser kan på seminaret erhverves til favørpris.

Nærmere oplysninger fås hos: David Bugge, Teologi, Aarhus Universitet, tlf. 8716 2448, db@teo.au.dk

Filmomtale til *FigenBladet*

Har du set en film, som dine fagfæller skal gøres opmærksom på?

FigenBladet bringer nu også fagrelevante filmomtaler, og vi vil meget gerne have din hjælp!

Er du interesseret i at høre mere og eventuelt få en filmomtale med i bladet, så skriv til redaktør Sophie Lønne Hundebøll på figenbla@teo.au.dk

Frokostseminar: Spiritualitet i en Aarhusiansk kontekst

Ved Lars Ahlin, arrangeret af Center for SamtidsReligion.

På baggrund af materiale indsamlet i det seneste pluralismeprojekt vil Lars Ahlin præsentere, hvordan den aarhusianske kontekst kan belyse spørgsmål om udviklingen inden for spiritualitet og nyreligiøsitet i en senmoderne kontekst. Oplægget vil have som formål at få kommentarer til hvilke tværgående temaer og spørgsmål som vil være relevante at tage med i den endelige udgivelse af projektet.

Tir 23 apr, 12:00 - 13:00, Nobelparken, Bygning 1453, Lokale 415

PRÆSENTATION

Grundtvig Centeret

Grundtvig Centeret blev oprettet i 2009, og dets aktiviteter fordeler sig på tre forbundne hovedområder: en digitalisering af Grundtvigs værker (der primært foregår på Vartov i København), som sekunderes af en forskningsindsats (der finder sted på Aarhus Universitet) samt som resultat heraf en videnuudveksling i form af specifik undervisning og bredere formidling. Forskningen arbejder med de felter, hvor Grundtvig særligt gjorde sig bemærket, nemlig teologi og kirke, demokrati og folkelighed samt pædagogik og folkeoplysning. Derfor har centeret en række dialogpartnere i den akademiske verden, den pædagogiske verden, den kirkelige verden og den alment interesserede verden. Det bredere arbejde med vidensudveksling, undervisning og debat sker blandt andet gennem seminarer og projekter.

KONFERENCE OM 'KIRKEKAMPEN'

Grundtvig-Akademiet afholdt 4.-5. marts i samarbejde med Søren Kierkegaard Selskabet en konference om kirkekampens virkningshistorie. I foredragssalen på Vartov havde de to første foredragsholdere fået til opgave at "sætte scenen" ved hver for sig at opridse Kierkegaards og Grundtvigs roller i kirkekampen. Først Nils Jørgen Cappelørn, direktør for og professor ved Søren Kierkegaard Forskningscenteret ved Københavns Universitet, og dernæst Anders Holm, lektor ved Afdeling for Systematisk Teologi ved Københavns universitet. De næste to foredrag handlede om kirkekampens virkningshistorie i resten af 1800-tallet, repræsenteret ved den temmelig ukendte teolog Frederik Helveg og den kendte teolog Jakob Knudsen. Sognepræst Søren Jensen redegjorde for Helvegs reaktion, som var at udforme en 'profetisk teologi', mens domprovst og ph.d. Henrik Wigh-Poulsen citerede Jakob Knudsen: "han svor til Grundtvig, men tænkte med Kierkegaard". Efter gennemgangen af Grundtvig og Kierkegaards virkningshistorie i deres umiddelbare eftertid, tog konferencens anden dag fat på at skitsere udviklingen op til – og forbi – vor egen tid. Valgmenighedspræst Kim Arne Pedersen redegjorde for mange fremtrædende personers holdning til emnet gennem det seneste århundrede, inden tidligere lektor ved Københavns Universitet Jørgen I. Jensen gav sit bud på kirkekampens perspektiver i 2000-tallet ved at videreføre overordnede bevægelser i kristendommens første to årtusinder.

Ikke mere brok

Efter et års tid, hvor vi har rodet rundt med flytningen over på "den anden side", først af VIP'er og kandidatstuderende, så af (de fleste af) os andre, tror jeg, vi er mange, der faktisk ikke rigtigt gider mere brok. Nu er vi her. Nuvel, det kunne da være godt at se sine undervisere uden for undervisningen i dagligdagen og have en større fornemmelse af, hvem de andre studerende på Teologi og Religionsvidenskab er. Følelsen af ikke helt at vide, hvor man passer ind i det nye maskineri, er der stadig. Men man kan ikke få det hele, og alt i alt går det jo meget godt. Har man lyst til at mærke lidt af gammel-TEO, så kan man altid tage et smut i Gittes kantine - der er ikke navne på væggen mere, men den er da stadig limegrøn. Man kan også sætte sig over at læse på Tåsingegade 3, hvor der ofte er bedre (læse)plads, end der er i Nobelparken. Endelig har vi jo Axis Mundi, hvor studiesamlende og -udvidende aktiviteter som ILD-arrangementerne, morgensang og Theos Bar finder sted. I Teologisk Forening og Religionsvidenskabelig Forening samt i de mange mindre fagfora er det stadig muligt at finde fagligt fællesskab. Der er faktisk masser af steder at gå hen, hvis man vil have en nærmere føling med studiet, det er bare at tage ansvar for eget studietilhørsforhold og komme afsted. Og så er der også gratis print.

Altså ikke mere brok! Brokken kan risikere at skade integrationen i det nye miljø her i Nobel, og man føler sig efterhånden også selv ret anstrengende at være i stue med, når man løfter sin bævende brokkestemme.

Brok er ét, kritik er noget andet. Og det ser desværre ud til, at der stadig er noget at klage over: En ny arbejdsmiljøundersøgelse på Aarhus Universitet viser blandt andet, at antallet af stressede medarbejdere er steget siden 2009, og at et flertal af de ansatte på institut for Kultur og Samfund mangler en mere synlig nærmeste ledelse og hverken føler sig inddraget i beslutningsprocesserne eller delagtiggjort i begrundelsen for beslutningerne. Dekan for Arts, Mette Thunø, udtaler til Weekendavisen, at det "er vores opgave i ledelsen at løse det her, men medarbejderne ved, hvor skoen trykker, og derfor er det afgørende, at vi får input fra dem." Lad os beslutte at tro på, at det passer. At ledelsen vil inkarnere sig i nærmiljøet, så vi ved, hvor vi skal gå hen. Og at de nu vil inddrage medarbejderne - og de studerende - i beslutningsprocesserne. Så bliver det også meget nemmere ikke at brokke sig.

Sophie Lønne Hundebøll

En moderne teodicé?

AF SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL, STUD. THEOL.

I denne film af den franske instruktør Jacques Audiard må småforbryderen og slagsbroderen Ali (Matthias Schoenaerts) tage sig af sin lille søn, hvis mor er røget i fængsel for narkosmugling. Far og søn rejser til Nice, hvor de slår sig ned hos Alis søster, som bor i en fattig del af den berømte ferieby. I en mere poleret del af byen arbejder den smukke Stéphanie (Marion Cotillard) som dressør i et spækhuggershow. En dag går det galt, og Stephanie mister begge sine underben i en arbejdsulykke. I sorg over sine mistede lemmer og sit dermed mistede liv griber Stephanie ud efter Ali, som med sin rå umiddelbarhed kærligt tvinger hende ud i livet igen. Men det er ikke kun Ali, der kan lære Stephanie noget.

EN FORTÆLLING OM MENNESKER

Jeg skal ærligt indrømme, at jeg så *Smagen af rust og ben* med omtale for øje efter at have læst en fin kronik af Inge Haandsbæk Jensen i Kristeligt Dagblad d. 19. marts, som kan anbefales, er man ude efter en længere teologisk fortolkning af filmen. I sin kronik beskriver Inge Haandsbæk Jensen blandt andet filmen som en moderne teodicé. Hvis *Smagen af rust og ben* er et bud på en teodicé, kunne man godt stille spørgsmålstejn ved, om den teodicé er specielt moderne. I hvert fald er den ikke særligt tilfredsstillende. Filmen er ikke en *feel bad*-oplevelse, snarere tværtimod, for hovedpersonerne kommer i sidste ende styrket ud af de ulykker, de har været udsat for. Først da livet har været på spil, opdager de for alvor, hvor dyrebart det er. Den følelse kender vi vel alle, om ikke i det store, så i det små. Men det kan blive farligt, hvis man fra oplevelsen af, at lidelsen nogle gange kan bringe en vis frugtbarhed med sig, slutter til en teodicé og på den måde pludselig sidder med en generel forklaring om lidelsens nødvendighed for erkendelsen af det gode. Det er for mig at se hverken at tage det gode, det onde, sig selv eller andre alvorligt. Og så vil det forresten med lynets hast føre til en horde af forurettede spørgsmål om jordskælv, tsunamier og Jordens sultende masser. *Smagen af rust og ben* er en fortælling om ødelæggelse, kærlighed og nyskabelse mellem mennesker. En fin perle, som måske nok kan give blodsmag i munden, men også håb i hjertet. Se den for dens egen skyld, teodicéer er der nok af.

I begyndelsen var heteroseksualiteten?

Det er snart et år siden, Folketinget vedtog den nye ægteskabslov, der gav homoseksuelle adgang til ægteskabet. Hvordan er det gået siden? Er der stadig liv i debatten? Og hvad er en "kristen antropologi" egentligt?

FOTO | MEDIAFDELINGEN MOESGAARD

AF BENEDICTE HAMMER PRÆSTHOLM

Der blev skrevet kirke- og kulturhistorie, da Folketinget i 2012 vedtog en ændret ægteskabslov, der gav homoseksuelle adgang til ægteskabet. Lovforslagene blev førstebehandlet af Folketinget d. 20. marts 2012 og vedtaget ved 3. behandlingen d. 7. juni 2012. Otte ud af landets ti biskopper fremlagde d. 11. juni 2012 et nyt ritual til vielse af par af samme køn, så ritualet lå klar, da loven trådte i kraft d. 15. juni 2012. Sagen fik megen plads i mediebilledet. Aviserne udførte meningsmålinger og interviewede præster, politikere og andet godtfolk i månederne op til den sidste afstemning, og resultatet af politikeres og biskoppers arbejde blev generelt præsenteret med glæde og en vis lettelse i skrevne og talte medier: Dejligt, at vi endelig fik det på plads efter flere årtiers diskussion af ligestilling og af kirkens syn på homoseksualitet. Stig Elling og mand blev gift i Frederiksberg Kirke (i øvrigt af en tidligere studerende og julerevy-deltager ved Det Teologiske Fakultet i Aarhus) og var pæne og sympatiske på TV. Biskop Kjeld Holm stod i august for vielsen af det første homoseksuelle par i Århus Domkirke også under en vis mediebevågenhed. Men som det er fremgået af den

offentlige debat, var ikke alle enige i, at den nye ægteskabslov var et gode, og efterfølgende kunne man følge en kamp i medierne om at konkludere på loven. Allerede i august 2012 bragte Kristelig Dagblad således en artikel under overskriften "Få homoseksuelle efterspørger kirkelige vielser" (25. august 2012), og både politiske og kirkelige aktører har søgt at fremstille loven som en kirkepolitisk fuser – som en lov, ingen alligevel gider benytte sig af. For nylig kom så den første statistik på området. Danmarks Statistik oplyste, at 268 par af samme køn har indgået ægteskab siden d. 15. juni 2012. Tallet for hele året 2012 (altså indgåelse af registrerede partnerskaber og ægteskaber i alt) er 385, og det tal ligger på samme niveau som antallet af indgåede registrerede partnerskaber har gjort siden midten af 00'erne. Af de 268 ægteskaber, som blev indgået i perioden 15. juni - 31. dec. 2012, er 19 % indgået i en kirke. Det vides ikke, hvor mange af de 117 registrerede partnerskaber, som blev indgået i 2012 før lovændringen, der efterfølgende er blevet kirkeligt velsignet, ligesom der mig bekendt ikke er opgivet tal for, hvor mange registrerede partnerskaber, som siden 15. juni er blevet omdannet til ægteskaber. Alt i alt bliver vi nok nødt til at væbne os med lidt mere tålmodighed, før vi konkluderer alt for meget på homoseksuelles syn på ægteskabsinstitutionen generelt og den kirkelige vielse specifikt.

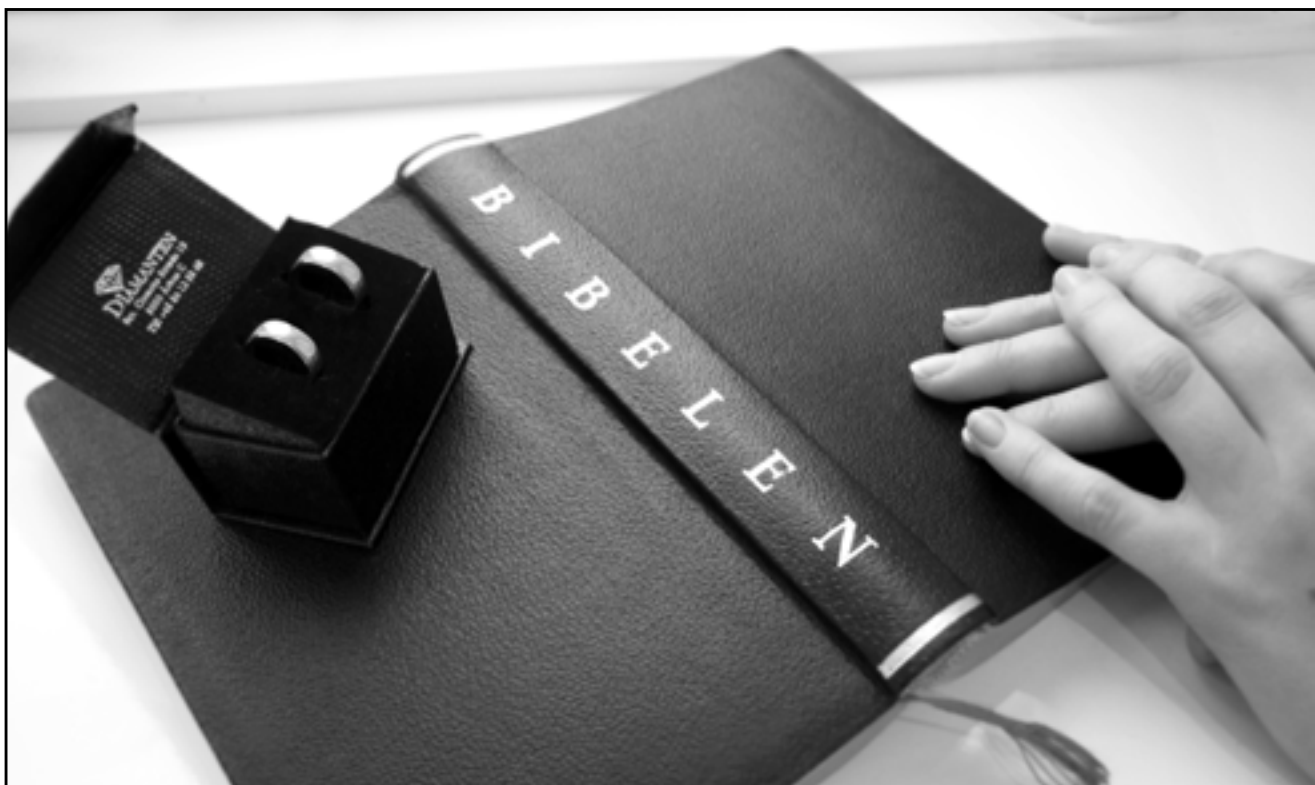
KOM OG VÆR MED

Jeg mener, man må være kritisk over for den retorik, der forsøger at bruge antallet af kirkelige vielser af par af samme køn til at diskvalificere muligheden for kirkelig vielse af par af samme køn, fordi kvantum ikke kan være et afgørende kriterium i diskussionen af, hvad der er godt eller ret for kirken og samfundet. Men i en bestemt henseende spiller antallet

alligevel en rolle. Brugen af en ny mulighed, af et nyt ritual, er nemlig afgørende for "det nyes" integration i Folkekirken. Det arbejde, som teologer, politikere og andre har gjort, ville falde til jorden, hvis ikke det blev taget op i den kirkelige praksis. Hvis ingen homoseksuelle nogensinde blev gift i en kirke, og hvis ingen familier og venner kom til kirken for at fejre bryllup, så ville muligheden forfalde. Kun gennem praksis, gennem gentagelse, kan en forandring gøres blivende. Man kan overveje, om ikke samfundsteoretikere og kønsteoretikere her har indsigter tilfælles med læren om det almindelige præstedømme, og tilliden til, at teologien ikke bare afgøres af præster og fagteologer, men af alle døbte, af 'den gudstjenestefejrende menighed', af dem, der samles i kirken, af dem, der ønsker sig noget af kirken og bruger kirken. Kun fordi nogen deltager, bliver en ny mulighed til virkelighed.

KOM, VI GÅR

Den nye mulighed i ægteskabsloven har givet anledning til ændringer i det kirkelige landskab. Her tænker jeg ikke på den hellige alliance mellem missionsfolk og tideherv, som bliver mere og mere tydelig, men på udmeldelser af folkekirken og frikirkedannelser. I 2012 oplevede Folkekirken en stigning i antallet af udmeldelser: Tallene fra Danmarks Statistik viste, at 55 % flere havde meldt sig ud i 2012 end i 2011. Årsagerne har været diskuteret: var stigningen resultat af den nye ægteskabslov, et udtryk for, at kirkeskatten kradser i krisetider, eller for aggressiv, ateistisk markedsføring? Ser man på højrefløjens modstand mod det nye ritual og på fremkomsten af flere nye konservative frimenigheder, må man antage, at en stor del af udmeldelserne skyldes uenighed i Folkekirken teologiske linje i spørgsmålet om homoseksualitet. Tendensen blev

tydelig allerede i 2011, da den ellers folkekirketro Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark, med udsigten til en eller anden form for ritual for par af samme køn, åbnede for muligheden af at danne frimenigheder inden for Indre Mission. Tallene fra Danmarks statistik viste dog, at der var 28 % færre udmeldelser i andet halvår af 2012 end i første halvår. Det kan tyde på, at den udmeldelsesbølge, som var motiveret af det nye ritual, er stilnet af. Hvordan medlemsudviklingen ville tage sig ud, hvis der ikke var blevet udformet et nyt ritual for vielse af par af samme køn, kan vi af gode grunde kun gætte på, men også det ville efter al sandsynlighed have udløst udmeldelser af Folkekirken. 79 % af den danske befolkning er fortsat medlemmer af Folkekirken.

EN LILLE SKARP

Selv om sagen officielt set er afsluttet, er den teologiske debat

ikke forstummet. Det ville også være underligt, hvis den teologiske refleksion og diskussion stoppede i samme øjeblik, som politikere og biskopper tog en beslutning. Vi ved af erfaring fra sagen om ordination af kvinder, at en varm kartoffel kan dampe længe i det kirkelige miljø. Jeg vil her blot nævne og kort kommentere et enkelt eksempel på den fortsatte teologiske kritik. Jeg faldt over det, da jeg læste januar-udgaven af Tidehverv (når man ikke bryder sig om at drikke Gammel Dansk, kan Tidehverv være en udmærket måde at få sig en lille skarp på), og det handler om "Årets kætterpris". Claus Thomas Nielsen skriver her, at Folkekirken let kunne have været udnævnt til årets kætter: "Med det kønsneutrale vielsesritual har folkekirken radikalt nyfortolket den hellige skrift og folkekirkens bekendelsesskrifter og endegyldigt forladt en *kristen antropologi* i det hele taget" (min kursivering). Der er så stor historieløshed og reduktionisme i det

citater, at man må klappe i hænderne. Tidehverv har øjensynligt glemt, at den skabelsesordning og bibelske socialetik, som man hænger sin teologiske hat på i sagen om kirkelige ritualer for par af samme køn, er gennemhullet af Tidehvervs egen åbenbaringsteologi, positive syn på ordination af kvinder, negative syn på moral osv. Og vielse af par af samme køn kan kun blive en teologisk udfordring, hvis man abonnerer på en uendelig snæver og til lejligheden udskåret "kristen antropologi", hvor det heteroseksuelle ægteskab er alt, hvad kristendommen har at sige om mennesket. Så er åbenbaringen virkelig kommet forgæves til verden! Så får det være med tro og håb, dåb og nadver, synd og nåde, lov og evangelium, hvis bare man er heteroseksuel.

En fortælling om en fortælling om frelse

Efter en dekade, hvor megen systematisk teologisk forskning har kredset om K. E. Løgstrup er der nu øjensynligt åbnet for forskningshanterne til en af de andre såkaldt 'store århusteologer', nemlig Johannes Sløk.

AF HANS NØRKJÆR, STUD.THEOL.

Det drejer sig i denne sammenhæng om bogen *Selvrealiseret frelse*. *Da Johannes Sløk tog ordet i selvrealiseringens tidsalder* af ph.d.-stipendiat ved Søren Kierkegaard Forskningscenteret Christian Hjortkjær. Det er en fortælling om en mand – og en mærkværdig en af slagsen – der satte sin akademiske karriere ind på at finde den Gud, som på gådefuld vis ikke var til stede, selvom han burde være det. Det er nemlig bogens tese, at "Sløks egentlige anliggende er det enkelte menneskes frelse; herunder først og fremmest sin egen". Det hævdes nemlig, at med tilfældet Johannes Sløk var liv og værk(er) så intimt sammenvævet, at man ikke kan tale meningsfyldt om det ene foruden det andet. På denne måde bevæger bogen sig mellem det systematiske og det decideret biografiske; ud i ørkenen, op i babelstårnet og ind i selvrealiseringsmaskinen, som Hjortkjær selv betegner bogens tre hoveddele.

VELFORTALT HISTORIE

Strengt taget behøver man ikke læse bogen, da forsideillustration på sin vis siger det hele: Lille Johannes har ude i ingenmandsland bygget sig et babelstårn af erindring og lidenskab, vilje og valg, Kierkegaard og kontinuitet fra hvis top han kan række ud og forsøge at gribe om den frelse, han egentlig burde lade Gud skænke ham. Når det er sagt, vil jeg dog anbefale, at man også læser bogen. For udover at Christian Hjortkjær er en fremragende fortæller, og sproget i al sin djævelske skarphed er Sløk værdigt, er bogen en både oplysende og provokerende fortælling om en af det 20. århundredes markante danske tænkere. Som Christian Hjortkjær påpeger, kan Sløk måske ikke måle sig med Løgstrup i originalitet, men når Sløks værker er så læsværdige, skyldes det først og fremmest, at hans projekt var så ærligt, dernæst at han var teolog og menneske på modernismens præmisser og ikke forskansede teologien mod andre discipliner, men læste både i bredden og i dybden, tværfagligt et in profundis.

EN SPLITTET BOG

Fortællingen om Sløk selv fortælles dog mestendels i bogens første to dele. På sin vis er bogen nemlig splittet, hvilket Hjortkjær da også gør opmærksom på i sin indledning. I bogens tredje del skiftes perspektivet fra Sløk selv til en kontekstualisering, hvor Sløk bliver tænkt ind i nutidens selvrealiseringsbølge, som han både kan anklages for at være en del af og bruges til at kritisere. På grund af denne opdeling mellem de første to dele som Sløk-biografi og tredje del som et socialpsykologisk studium burde bogen måske i virkeligheden være to bøger. Selvom Hjortkjær sætter tredje del i samtale med Sløk, fremstår det som en lidt splittet bog, også selvom man godt

forstår koblingen mellem de første to dele og den tredje. Desuagtet er tredje del særdeles interessant, især hvis man interesserer sig for socialpsykologi og ønsker at læse en velbegrunderet kritik af det moderne 'projektsamfund'.

NARRATIV LØSNING

Som nævnt hævder Christian Hjortkjær, at Sløk kun lader sig læse biografisk. Det skyldes, at Sløk ikke selv holdt dagbogsnotater og systematik strengt adskilt, hævdes det. Og som man læser Hjortkjærs gennemgang af Sløks frelsesprojekt, er man tilbøjelig til at være enig med ham, Hjortkjær altså. Jeg vil dog alligevel være påpasselig med at give ham fuldkommen ret i, at en læsning, som den, han selv foretager, er den mest adækvate. For kan Sløk ikke lige så vel bruges som indgangsvinkel til mange væsentlige teologiske og idéhistoriske temaer? Og behøver det tilfælde, at nærmest alt, Sløk skrev, var drevet af personlig frelsesiver være ensbetydende med, at det kun kan læses biografisk? Det bliver måske en kamp på ord, og navnlig bogens tredje del levner da overvejelse tilbage, om ikke også Sløks indsigter (originale eller ej) kan anvendes i såvel teologiske som psykologiske problemstillinger. Disse få indvendinger til trods vil jeg afslutningsvis give mine varmeste anbefalinger til at læse *Selvrealiseret frelse*, både fordi den er hamrende godt skrevet og fordi dens fortælling om manden, der ventede på Godot, og til sidst selv gik op i babelstårnet for at hente ham ned, basalt set er en spændende indgangsvinkel til en af teologien i Århus' mest markante tænkere.

Selvrealiseret frelse. Da Johannes Sløk tog ordet i selvrealiseringens tidsalder
Christian Hjortkjær, 150 sider
Anis 2013
189 kr.

Den demokratiske kirkehistoriker

Professor Tine Reeh tegner et portræt af en mand, der nok især i eftertiden er blevet misforstået. Kirkehistorikeren Hal Koch (1904-1963) er emnet for hendes disputats, der er en grundig teologisk undersøgelse.

AF MATTIAS SKAT SOMMER, STUD.THEOL. Mange tænker nok, når de hører navnet Hal Koch, at det var ham med bogen om demokrati og som under besættelsen stak halen mellem benene. Meget andet hører man ikke. Jeg erindrer en episode fra min gymnasietid, hvor læreren fortalte os om "demokratiteoretikerne Hal Koch og Alf Ross". Begge udtalt med engelsk accent som i Hal Leonard, det amerikanske musikforlag og russ som i Bertrand Russell. Læreren vidste nok ikke, at der var tale om to danskere, og Tine Reeh viser i sin afhandling, der sidste år gjorde hende til dr. theol., at Hal Koch ikke var nogen "demokratiteoretiker". Han var teolog.

MELLEM LINJERNE

Titlen på hendes bog "Kristendom, historie, demokrati" disponerer stoffet. Der er ikke tale om nogen biografi, men en undersøgelse af Hal Kochs virke fra 1932, da han blev doktor på et arbejde om Origenes, til 1945, da demokratibogen udkom. Ved særdeles omhyggelige studier viser Reeh, at forholdet mellem kristendommen og kulturen er det emne, der, ikke altid direkte, men ofte sagt mellem linjerne, går igennem hele Kochs virke. I bogens første hoveddel analyserer hun Kochs disputats, hvor han i et opgør med og videretænkning af den liberalteologiske tradition fra Harnack og sin mentor Jens Nørregaard ikke nøjes med at konstatere og kritisere vekselvirkningen mellem Herrens åbenbaring og den græske filosofi, som Origenes tænkte i, men snarere spørger: Hvad er kristendom ifølge Origenes? I tiden omkring Kochs tiltrædelse som professor i kirkehistorie i 1936 skrev han en række artikler og holdt forskellige foredrag med historiografi og historiesyn som tema. Reeh demonstrerer, hvordan Koch her formulerer noget grundlæggende for sin tænkning, nemlig at 'historien' er en hermeneutisk nøgle til forståelse og

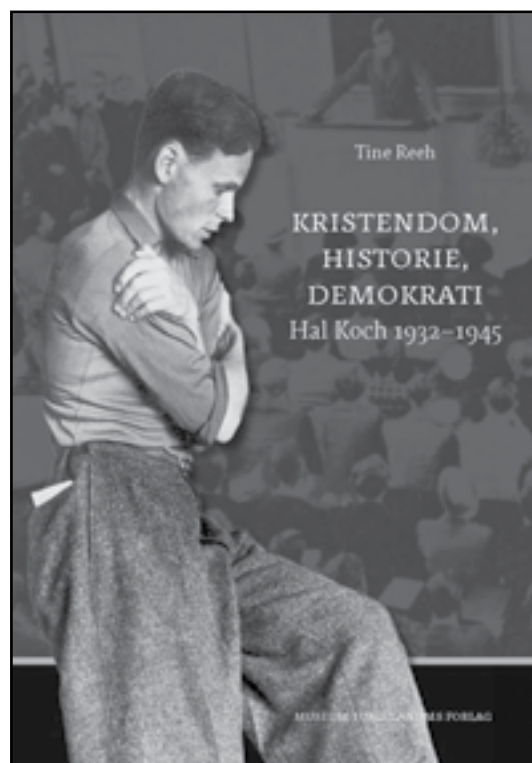
måske løsning af nutidens problemer.

HISTORIKEREN KOCH

Det tredje element i titlen, demokrati, udfolder Tine Reeh bl.a. gennem en læsning af bogen *Hvad er Demokrati?*, der udkom 1945. Hendes bud er, at Koch ikke med denne bog blev demokratiteoretiker; snarere skal den læses i lyset af hans historiefilosofi. Også hans Lutherforståelse er vigtig i denne henseende. Historikeren Koch søger i demokratibogen, mener Reeh, at bruge indsigt fra fortiden til at klare nutidens udfordringer. Det samme gælder i Grundtvigforskningen og arbejdet med dansk middelalder. Bogens styrke er, at forfatteren – som den første – søger at give en teologisk helhedsvurdering af Koch. Noget af det teologisk set mest interessante ved bogen er forfatterens behandling af Kochs studier i Luther. En potentiel svaghed er, at det behandlede tidsrum kun udgør et udsnit af Kochs i øvrigt korte liv. Men en disputats vil ofte være temmelig "smal" i sin spørgehorisont, da det netop er ét bestemt problem, der tages under behandling. Vigtige elementer i Kochs teologi findes også ved at betragte årene 1932-45, så havde disputatsen været et vue over hele Kochs liv, var den svulmet op. Som den foreligger her, består den af godt 700 tætskrevne sider med ca. 1300 fodnoter. For den, der vil studere Koch i særdeleshed og en spændende periode i nyere dansk teologi- og kirkehistorie i almindelighed, lønner det sig at læse Reehs afhandling. Koch forfattede selv en del af sine bøger for et alment publikum, men

til et sådant er nærværende bog ikke rettet. For den teologisk interesserede og velbevandrede er der meget godt at hente hos Reeh. Som det skulle være fremgået af denne anmeldelse, kom Koch vidt omkring, så han er vigtig at kende, hvad enten man er patristiker, reformatorisk interesseret eller læser Grundtvig. Bogen er opbygget i kapitler, der, hvis det endelig skal være, godt kan læses separat, og med et register og en omfattende bibliografi er det nemt at finde rundt. Tine Reeh fortjener et tillykke med sit flotte arbejde!

Kristendom, historie, demokrati. Hal Koch 1932-1945
Tine Reeh, 722 sider
Museum Tusulanums Forlag 2012
548 kr.

Italien uden for sæsonen

At være dansk studerende i Torino kræver en ny forståelse af det akademiske kvarter og udfordrer den tillærte uformelle kontakt til undervisere på universitetet i Danmark samt omgangsformer af en helt anden art end den danske.

FOTO | PRIVAT

AF ANNA BANK JEPPESEN, STUD. THEOL. Klokken er kvart over ti, og jeg sidder i et uopvarmet klasselokale i slutningen af januar. Undervisningen skulle begynde kl. 10, men der er ingen underviser, og jeg er i tvivl om, om jeg overhovedet er havnet det rigtige sted. Klokken bliver både halv og tyve minutter i elleve, men først kvart i træder en ulasteligt klædt "professore" ind, og jeg indser at jeg bliver nødt til at fralægge mig min nordiske præcision, hvis jeg vil overleve de næste par måneder. Dette påpeger jeg i spøg til min sidemand, der smiler og udbryder: »Så skulle du prøve at studere nede i Syd. I Torino er her næsten ligeså ordentligt som i Tyskland!«

AT VÆRE DES MED PROFESSOREN OG DUS MED SKOLASTIK

Jeg er blevet studerende på Torinos humanistiske fakultet med det på alle måder misvisende navn Palazzo Nuovo, "Det Nye Palæ", der mest af alt ligner et nedslidt socialt boligbyggeri i Gellerup. Men stemningen er afhjulpet af en (som regel) solbeskinnet plads ude foran med en ægte italiensk bar med parasoller og italiensk halvfemserpop ud af højtalerne. Der er mange ting, der er anderledes her. Undervisningen

kan finde sted på alle tidspunkter mellem 8 og 20 (lørdag dog kun 8-14), de studerende har 4-5 mundtlige eksaminer hvert semester i auditorier fyldt med italienere, som pr. definition ikke holder mund. Jeg har mine tvivl om, om der findes egentlige studieordninger - eksamenskravene synes at være op til den enkelte professor. Og så det meget formelle forhold

til undviserne - det tog mig nogle uger at vænne mig til at blive kaldt ved efternavn og "frøken" og at tiltale min underviser "Professor ditten og datten". Og ja, så er kaffen - selv den fra automaten - af ubeskriveligt bedre kvalitet... Det allermost øjenåbnende har dog været at opleve en anden filosofisk og teologisk tradition. Her læser man ikke Anselmo d'Aosta (for Anselm af Canterbury kom fra Aosta tæt på Torino, så det hedder han naturligvis her) for at trække på smilebåndet af hans gudsbevis, men som et udtryk for vedkommende teologi, og skolastikken er ikke noget, der kan overstås på en dobbeltlektion i Studium Generale. Men der er også noget, som ikke er anderledes. De studerende læser og

brokker sig. Og drikker masser af kaffe.

ET LAND MED MANGE MODSÆTNINGER

Torino er berømt for FIAT, Juventus og chokolade og ligner mere Paris end Italien med sine snorlige boulevarder, der gør, at man, uanset hvor man befinder sig i byen, altid kan løfte blikket og finde sneklædte alper i forsvindingspunktet forude. Og selvom der er langt fra en tidlig forårsdag i Torino til det ferieparadis, man forbinder med Italien, er det svært ikke at blive forelsket i landet, der for nyligt i et par dage hverken havde pave eller regering til at lave ulykker. Åbenlyst på grund af maden og ikke mindst de nærmest sakrale regler for med hvad, hvornår og hvordan den indtages. Men især på grund af kontrasterne; den høflige omgangstone over for de næsten vanvittige verbale sammenstød i trafikken, den usmagelige indretningsstil overfor de storslåede landskaber. Landet om hvilket den italienske sanger Giorgio Gaber synger, at det er fyldt med poesi, men at der her ikke er noget, der virker. Som har en skønhed i sproget og atmosfæren, der er svært at sætte fingeren på - men som er stærkt vanedannende.

Udsigt til alperne, byen og floden Po fra Kapucinermunkenes Bjerg.

FOTO | PRIVAT

Jesu død blot et ildebefindende

AF SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL

Mens vi alle endnu engang i påsken mindedes Vor Herres offer og fejrede Hans genopstandelse, rettedes afgørende skyts mod selve kristendommens fundament fra uventet kant. Således kunne Kristeligt Dagblad bringe den skelsættende afsløring, at en læge mener, at Jesus slet ikke døde på korset, men blot var besvimet, og at opstandelsen altså bare var en sølle opvågning fra et ildebefindende. Det gamle råb "Kristus er opstanden! Ja, han er sandelig opstanden!" klinger med ét noget hult. Efter et kort møde har Århus-teologerne taget konsekvensen og har i fællesskab besluttet at nedlægge arbejdet, »Vi ville slet ikke kunne se os selv i øjnene, hvis vi skulle fortsætte, som om intet var hændt« udtaler en grådkvalt talsperson til *FigenBladet*, og tilføjer, at han ærligt talt føler sig noget røvdreng. Uden undervisere

GRAFIK | SOPHIE LØNNE HUNDEBØLL

og forskere er Teologi i Århus derfor praktisk talt lukket. En noget forbausset religionsvidenskabsstuderende siger til *FigenBladet*, at hun og de andre rel.vid'ere naturligvis vil komme til at savne teologerne, men også ser frem til, at den kristne morgensang i

fællesarealerne nu vil få ende. Dekanen for F.arts er overrasket. »Vi troede ikke, at nedlæggelsen af Teologi ville gå så hurtigt. Men vi er selvfølgelig ikke dem, der klager« udtaler Mette Hajsø således til *FigenBladet*.

FIGENBLADET SPØRGER

Hvad er din holdning til omskærelse?

FOTO | LASSE B. MADSEN

SØREN JENSEN, STUD. TEOL.

Det skal for det første være op til den enkelte læge at bestemme, om han vil omskære, og for det andet skal det være barnets egen beslutning. Der er en risiko for, at det bliver gjort forkert eller under forkerte forhold og derfor kan have konsekvenser, som barnet skal gøres opmærksom på.

ANNA CARØE, STUD. MAG.

Det hygiejnemæssige aspekt er et argument, der i mine øjne ikke længere er gældende. Nu er det en kulturtradition, som jeg ikke støtter. Jeg har dog mine forbehold i forhold til et forbud. Jeg mener, at man bør kunne give det bedre rammer, så indgrebet udføres af en læge.

MADS REMME, STUD. TEOL.

Omskærelse, som jeg ser det, er i udgangspunktet fint. Det er identitetsskabende for forskellige befolkningsgrupper, men har også visse sundhedsmæssige fordele og ulemper. Problemet opstår, når der er tale om omskærelse som overgreb på mennesket.

Kalender | 23.04 – 03.08 2013

APRIL	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
23.	12.00	Frokostmøde 'Spiritualitet i en aarhusiansk kontekst' v/Lars Ahlin, Center for SamtidsReligion (CSR) (lok. 415, bygn. 1453)
24.	13.00 - 15.00	Gæsteforelæsning 'Kierkegaard-forelæsning' v/ Eberhard Harbsmeier (lok. 227, bygn. 1453)
MAJ	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
1.	17.00	Generalforsamling 'Generalforsamling' v/ Teologisk Forening (lok. 219, bygn. 1451)
2.	12.00	Frokostmøde 'The religious transition' v/ Martin Paldam, Ella Paldam og Casper Worm Hansen (i samarbejde med RCC), Center for SamtidsReligion (CSR) (lok. 415, bygn. 1453)
3.	10.00-16.00	Tværfagligt seminar 'OPGØR! - Løgstrup og Kierkegaard' v/ Løgstrup Arkivet, Idéhistorie og Forlaget Klim (aud. 1, bygn. 1441)
7.	18.30	Foredrag 'Mørkerne' (zulumät) i Koranen' , v/ Johanne Louise Christiansen, Religionsvidenskabelig Forening (lok. 210, bygn. 1441)
16.	9.15-17.00	Debatarrangement 'MAGT - KIRKE - SAMFUND. Forslaget til en styrelseslov for folkekirken til debat' v/ Kirkeforskningsenheden på Teologi, Institut for Kultur og Samfund og Center for Samtidsreligion (bygn. 1482, lok. 105 (Nobelauditoriet))
24.		Gæsteforelæsning 'Den Kristne Orient' v/professor ved westfälische Wilhelms-Universität Münster, Siegfried Richter. (Nærmere oplysninger følger. Datoen kan evt. blive ændret til den 23. maj.)
JUNI		
25.	15.00 - 17.00	Festforelæsning 'Forholdet mellem kirker i øst og vest i perioden fra barok til rationalisme. En verden set i en vanddråbe' v/professor emeritus Henning Lehmann. (bygn. 1585, Kaserne Scenen, Langelandsgade 139/143)
JULI		
28. - 3. aug	Sommermøde	'Sproget skaber sig' v/Studenterkredsen, (Grundtvigs Højskole i Hillerød)

Spændende arrangementer

KIERKEGAARD - LIDENSKABERNES TÆNKER. EN INDFØRING I KIERKEGAARDS FORFATTERSKAB v/Eberhard Harbsmeier

Tiden er kommet til den sidste forelæsning i rækken om "Kierkegaard - Lidenskabernes tænker". Er du endnu ikke sprunget på vognen, kan det altså stadig nås, det er ikke nødvendigt for forståelsen at have været der før.

Onsdag d. 24. april kl. 13.00-15.00, lok. 227, bygn. 1453.

MAGT - KIRKE - SAMFUND. FORSLAGET TIL EN STYRELSESLOV FOR FOLKEKIRKEN TIL DEBAT

v/ Kirkeforskningsenheden på Teologi, Institut for Kultur og Samfund og Center for Samtidsreligion

Debatarrangementet angriber emnet fra mange sider: Departementschefen fra Kirkeministeriet kommer, prominente akademiske kræfter kommer, der vil blive diskuteret forslag til styrelsesloven, hvilken magtforskydelse, der vil finde sted, de principielle overvejelser omkring en sådan lov, det sociologiske aspekt mv. Så hvis du interesserer dig for kirkepolitik, og hvad der rører sig i folkekirken i det hele taget, så er dette et arrangement, du ikke må gå glip af.

Torsdag d. 16. maj kl. 9.15 - 17.00, Nobelauditoriet lok. 105, bygn. 1482.